

v tom směru nějak omezena neb obtěžována. Není zde tudíž podmínek § 15 ex. ř. a není proto potřebí vyžadovati od politického úřadu vysvědčení, že lze na nemovitosti ty vésti exekuci bez újmy veřejných zájmů, o něž se má povinný ústav starati. Není proto potřebí doplnění řízení rekursním soudem žádaného a bylo k důvodnému dovolacímu rekursu obnoviti usnesení prvního soudu.

Čís. 8479.

Byl-li před válkou zřízen doživotní výměnek pozůstávající kromě jiného ve společném stravování s hospodáři a oprávněným bylo vyhraženo právo pro případ, že by se s hospodáři nechtěli stravovati, požadovati místo stravy peněžitou dávku 1 K denně, oprávnění pak žádali po válce (roku 1922) plnění výměnku v penězích, mají nárok na zvýšení reluta vzhledem ke zhoršeným hospodářským poměrům.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1928, Rv I 245/28.)

Žalobu výměnkářů proti majitelům usedlosti o zvýšení výměnkového reluta na 10 Kč denně, o b a n i ž š í s o u d y zamítly.

N e j v y š š í s o u d zvýšil výměnkové relutum na 7 Kč denně.

D ů v o d y:

Podle notářského spisu ze dne 30. října 1912 přísluší žalobcům doživotní výměnek pozůstávající kromě jiného ve společném stravování s hospodáři a jest jim vyhraženo právo, pro případ, že by se s hospodáři stravovati nechtěli, požadovati místo stravy peněžitou dávku 1 K denně, z níž by v případě úmrtí jednoho z výměnkářů 50 h denně odpadlo. V roce 1922 vzdali se žalobci práva na společné stravování se žalovanými, rozhodnuvše se pro jeho plnění v penězích, a nyní požadují zvýšení náhradní dávky z jedné koruny denně na 10 Kč denně vzhledem k zhoršeným hospodářským poměrům, které způsobily, že se smlouvenou peněžitou dávkou na stravování nemohou vystačiti. Žalovaní se za sporu nabídli žalobcům poskytovat opětně stravu in natura, tuto nabídku žalovaní odmítli. Oba nižší soudy zamítly žalobní nárok z důvodu, že se žalobci o své újmě rozhodli pro plnění výměnku co do stravování v penězích v roce 1922, když již hospodářské poměry byly takové, že relutum na jich stravování nepostačovalo, že proto jde zhoršení hospodářských poměrů a nepostačitelnost dávky na jich výživu na jejich vrub a že tudíž není důvodu něco měniti na původní smlouvě. Dovolací soud se k tomuto právnímu názoru nepřipojuje. Pro úmluvy o výživném — a o takovou úmluvu zde, pokud se týče poskytování reluta za stravu v penězích jde — platí podle ustálené judikatury zásada rebus sic stantibus. Tato zásada vrcholí v tom, že umluvené výživné platí jen po tak

dlouho, dokud se podstatně nezměnily poměry, za kterých výživné bylo umluveno, že však, změnily-li se poměry, za kterých výživné bylo umluveno, podstatně způsobem, který nebylo lze předvídati, a nastaly-li poměry, na něž strany při uzavření smlouvy mysliti nemohly, výživné jest zvýšiti přiměřeně k změněným poměrům. Peněžní dávka jedné koruny denně, která žalobcům ve výměnkářské smlouvě v roce 1912 pro případ, že by se nechtěli společně s hospodáři stravovati, byla připověděna, odpovídala ovšem tehdejšími hospodářskými poměrům a byla podle samozřejmé vůle stran stanovena za předpokladu, že se tyto poměry nezmění. Poměry ty se však následkem války valně zhoršily, takže nyní ono výživné pro žalobce jest rozhodně nepostačitelné. Tuto změnu poměrů žalobci předvídati nemohli a jest tudíž podle shora zmíněné zásady žalobcům zásadně přiznati nárok, by ono relutum za stravu jim bylo zvýšeno tak, by odpovídalo nynějším poměrům. Nároku tomu nevádí, že se žalobci z vlastní vůle rozhodli v roce 1922 co do stravování pro plnění výměnku v penězích a že se tehdejší neblahé poválečné hospodářské poměry po té nezhoršily, ba snad poněkud zlepšily. Z toho, že žalující straně podle obsahu smlouvy bylo ponecháno na vůli žádati buď stravu nebo peníz ve smlouvě určený, plyne jasně, že žalobcům bylo ponecháno na vůli, kdykoli žádati místo stravy peníze a podle shora zmíněné zásady měli nárok, by peníz ten jim byl placen ve výši, odpovídající poměrům té které doby. Přišlo by se úmyslu stran při uzavření smlouvy, kdyby se následkem nepředvídané a nepředvídatelné změny hospodářských poměrů žalobcům nemělo dostati relutum, odpovídající hodnotě těchto dávek, kdežto žalovaná strana byla by takto tímž poměrem bezdůvodně obohacena. Nepadá na váhu, že žalobci nabídku žalovaných, poskytovat jim nadále stravu zase in natura, odmítají. Podle úmluvy přísluší jim volba mezi výměnkem in natura a výměnkem v penězích a znamenalo by to zkrácení žalobců v jejich právu, měli-li býti takto donuceni k přijetí výměnku in natura. Nárok na zvýšení vyživovacích dávek jest tedy oprávněn. Pokud se týče míry tohoto zvýšení, nutno míti na zřeteli, že od roku 1912, kdy smlouva výměnkářská byla uzavřena, klesla cena peněz následkem devalvace měrou asi 7—8násobnou a že cena veškerých požívatin tímž poměrem stoupla. Dlužno tudíž v tomto poměru žalobcům peněžitou dávku za stravné zvýšiti ze smluvené 1 K denně na 7 Kč. V tomto rozsahu bylo tudíž žalobě vyhověti.

Čís. 8480.

Dokud vnucený správce nevydal ze správy konečný počet, trvá vnucená správa (úřad a činnost vnuceného správce) a lze se na vnuceném správci domáhati zaplacení služného splatného za vnucené správy.

(Rozh. ze dne 22. listopadu 1928, Rv I 407/28.)